بین الملل

آمریکا شهروندان ایرانی و مناطق غیرنظامی را هدف قرار داد

روزنامه نیویورک تایمز به کشتار تیرنظامیان ایرانی در جریان تجاوز آمریکا به کشورمان از جمله جنایت مدرسه میناب اذعان کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، روزنامه نیویورک تایمز با انتشار گزارشی درباره آنچه که در جریان تجاوز آمریکا به ایران و درگیری های منطقه رخ داد اعتراف کرد که حملات هوایی آمریکا علیه ایران دست کم باعث قربانی شدن هزار و ۷۰۰ تیرنظامی شد. گرچه آمار شهدای تجاوزات آمریکا علیه ایران بیشتر از این ارقام است اما این گزارش به مثابه اعتراف روزنامه آمریکایی مبنی بر کشتار تیرنظامیان در جنگ مذکور محسوب می شود.نیویورک تایمز گزارش داد که در ۲۸ فروریه تمدادی از موشک های تماهاوک از سوی نلوهای آمریکایی به سمت یک مدرسه ابتدای در میناب شلیک شد که به دنبال آن ۱۷۵ نفر قربانی شدند. اکثر این قربانیان را کودکان تشکیل می دادند. همچنین نوع جدیدی از موشک های آمریکایی به سمت یک سالن ورزشی، یک مدرسه و ۲ منطقه مسکونی در جنوب ایران اصابت کرد که باعث قربانی شدن ۳۱ نفر شد.

تقلای امارات برای کاهش تنش با ایران

فایننشال تایمز از تقلای امارات برای کاهش تنش با ایران در سایه تحولات منطقه خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، فایننشال تایمز به نقل از منابع آگاه گزارش داد که شیخ محمد بن زاید رئیس امارات سه از برادران خود را مأمور کاهش تنش با ایران کرده است بر اساس این گزارش، با تبدیل شدن درگیری در منطقه به یک شرایط خنثی که به می توان آن را جنگ فراگیر دانست و نه صلح، موضع مقبول در امارات انعطاف پذیری است. پیشتر نیروهای مسلح کشورمان در واکنش به مشارکت امارات در تجاوز علیه ایران و همکاری آشکار با آمریکا مواضعی را در خاک امارات هدف قرار داده بودند.

کنایه رئیس جمهور الجزایر به یک «کشور عربی کوچک»

رئیس جمهور الجزایر با کنایه نسبت به یک کشور عربی کوچک از سیاست های خین بار آن انتقاد کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، عبدالمجید تبون رئیس جمهور الجزایر تاکید کرد که یک کشور عربی کوچک سیاست های منفی در قبال دیگر کشورها دارد و هر کجا که پایش را می گذارد خین می ریزد وی اضافه کرد که الجزایر، مصر و عربستان در یک جبهه قرار دارند. جهان عرب شاهد شکاف های زیادی است و ما نمی خواهیم به این شکاف ها دامن بزنم وگرنه روابطمان را از مدت ها قبل با این کشور کوچک قطع می کردیم چرا که چیزی جز خون ریزی از این کشور برنمی آید.بیشتر نیز در ادامه تنش ها میان الجزایر و امارات، خطوط هوایی الجزایر اعلام کرده بود که پروازهای خود به شهر دوبی را کاهش می دهد. خطوط هوایی الجزایر همچنین اعلام کرد که در مقابل پروازها به آسیا و پایتخت کشورهای عربی را افزایش خواهد داد.همچنین الجزایر اعلام کرده بود که به صورت رسمی قدامات لازم را برای لغو توافق خدمات هوایی که از سال ۲۰۱۳ با امارات امضا شده آغاز کرده است. بر اساس این گزارش، اقدام الجزایر علیه امارات ابعاد سیاسی و اقتصادی ویژه ای دارد که نشان دهنده تحول ملموس در مسیر روابط میان دو کشور است.

پنتاگون بررسی حضور نظامی آمریکا در اروپا را تایید کرد

یکی از مقام‌های وزارت جنگ آمریکا گفت، پنتاگون بررسی جامعی از وضعیت نیروهای نظامی آمریکا در اروپا را آغاز کرده که هدف آن تسریع در به عهده گرفتن مسئولیت اصلی دفاع متعارف این قاره توسط متحدان ناتو است.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا «الیریج کالبی» از مقام‌های وزارت جنگ آمریکا (پنتاگون) همچنین افزود: بررسی موضع نظامی آمریکا در اروپا پس از بیانیه بیت هگستت، وزیر جنگ ایالات متحده در نشست وزرای دفاع کشورهای عضو ناتو در بروکسل انجام شده و هدفش ارزیابی حضور نظامی آمریکا در این قاره است. به نقل از خبرگزاری آناتولی، این مقام مسئول در وزارت جنگ آمریکا در پیامی در ایکس نوشت: «همانطور که بیت هگستت در آن زمان بیان کرد، این یک بررسی واقعی خواهد بود که برای اطمینان از حرکت سریع و برگشت‌ناپذیر ناتو به سمت اروپا و به عهده گرفتن مسئولیت اصلی دفاع متعارف خود طراحی شده است.» الیریج کولبی گفت انتظار می‌رود این بازنگری، روند گذار ناتو به سمت یک اتحاد «قوی‌تر، عادلانه‌تر و پایدارتر» را تسریع کند و بر سیاست‌هایی که در دوران ریاست جمهوری دونالد ترامپ برای تشویق متحدان اروپایی به تقبل سهم بیشتری از بار نظامی دنبال شده، بنا شود وی افزود: «با انجام این کار، این بررسی به هدف اجرای کامل شخصیت ناتو به عنوان یک سازمان جنگی قدرتمند با عنوان «ناتوی ۳۰» کمک خواهد کرد. این امر ناتو را در مسیر موفقیت پایدار و بادوام قرار می‌دهد، به خصوص که ما با چالش‌های همزمان در سراسر صحنه‌های نبرد روبرو هستیم.» این مقام مسئول پنتاگون همچنین خاطرنشان کرد: این بررسی، وضعیت نیروهای ایالات متحده در اروپا را ارزیابی خواهد کرد تا اطمینان حاصل شود که با استراتژی امنیت ملی ۲۰۲۵ و استراتژی دفاع ملی ۲۰۲۶ دولت همسو است.وی افزود که مقامات طیف وسیعی از گزینه‌ها را بر اساس تحلیل استراتژیک و شرایط ژئوپلیتیکی و نظامی فعلی توسعه خواهند داد.

«زمان» از طرح جامع اقدام راهبردی در تنگه هرمز گزارش می دهد:

تثبیت حاکمیت مقتدرانه ایران در آبراه‌های استراتژیک

نایب‌رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، با اعلام تدوین طرح جامع اقدام راهبردی در تنگه هرمز، از ایجاد یک نظام هوشمند و پایدار برای مدیریت عبور و مرور و صیانت از حاکمیت ایران در این آبراه استراتژیک خبر داده و تأکید می کند این طرح که حاصل تجمیع ۱۲ دیدگاه مختلف نمایندگان است، با هدف مقابله با تهدیدات امنیتی و جرایم فراملی، چارچوب‌های دقیق مدیریت در دو وضعیت صلح و تنش را تبیین می کند.

به گزارش محبوبه بیدکی خبرنگار زمان- در پی تحولات ژئوپلیتیک منطقه و نیاز مبرم به تقویت حاکمیت ملی در آبراه‌های استراتژیک از جمله تنگه هرمز، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی از تکمیل نسخه نهایی طرح اقدام راهبردی تأمین امنیت و پیشرفت پایدار تنگه هرمز و خلیج‌فارس خبر دادهاین طرح که حاصل تجمیع ۱۲ دیدگاه مختلف نمایندگان است، با هدف ایجاد یک نظام هوشمند برای مدیریت عبور و مرور و مقابله با تهدیدات امنیتی، در مراحل نهایی خود قرار دارد. در این میان، مقتدایی نایب‌رئیس اول کمیسیون امنیت ملی، به ابعاد حقوقی و راهبردی این اقدام پرداخته است. به گفته این نماینده مجلس،در پی اقدامات خصمانه و دخمنشانه آمریکا علیه ملت ایران، ضرورت تدوین یک اقدام راهبردی برای تأمین امنیت پایدار در منطقه خلیج‌فارس و تنگه هرمز در مجلس احساس شد و این تصمیم نه تنها پاسخی به مطالبات عمومی، بلکه رویکردی حقوقی برای صیانت از تمامیت ارضی و اعمال حاکمیت جمهوری اسلامی ایران به عنوان دولت ساحلی است. وی ادامه می دهد:با توجه به ارائه ۱۲ طرح پیشنهادی توسط نمایندگان، کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی با برگزاری جلسات فشرده و با حضور صاحب‌نظران، مرکز پژوهش‌های مجلس، دستگاه‌های دیپلماسی، بنادر و کشتیرانی،نیروهای نظامی و امنیتی، تمامی طرح‌ها را بررسی و تجمیع کرد تا به یک خروجی واحد و کارآمد دست یابد. این نماینده مجلس ادامه می دهد:در نهایت، طرح اقدام راهبردی تأمین امنیت و پیشرفت پایدار تنگه هرمز و خلیج‌فارس تدوین شد و این طرح با محوریت موقعیت ژئوپلیتیک ایران و جزایر سه‌گانه، نظامی هوشمند برای مدیریت عبور و مرور، تأمین امنیت و مقابله با تهدیدات امنیتی و جرایم فراملی را توسیم می‌کند. مقتدایی یادآور می شود: این طرح که قرار است در قالب ۱۰ تا ۱۲ ماده، حوزه‌های مختلفی نظیر مدیریت عبور شناورها، خدمات جامع دریانوردی، حفاظت از محیط زیست، بازرسی گذرگاهها و استانداردسازی لرددها را در بر می‌گیرد، همچنین، راهکارهای اجرایی برای دریافت هزینه‌های خدمات و منع عبور شناورهای متخلف به طور دقیق در آن پیش‌بینی شده است. نایب رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی با تاکید بر اینکه این مصوبه تاریخی، چارچوب‌های مدیریتی ایران را برای هر دو وضعیت صلح و تنش تمبین می‌کندمی گویدبا مشخص شدن دقیق وظایف دولت و نیروهای مسلح، تنگه نهایی این قالون، پایداری حضور مقتدرانه ایران و اعمال نظارت کامل بر منطقه است تا لرددها در تنگه هرمز در راستای منافع ملی کشور صورت پذیرد. این طرح که قرار است در قالب ۱۰ تا ۱۲ ماده اصلی، وظایف نیروهای مسلح و دولت را در دو حالت صلح و تنش به دقت تفکیک کند، به یکی از تاریخی‌ترین مصوبات مجلس تبدیل خواهد شد. مقتدایی همچنین تاکید می کند که:هدف نهایی این قانون، تبدیل تنگه هرمز از یک نقطه آسیب‌پذیر به یک منطقه تحت نظارت دقیق و مدیریت هوشمند ایران است. به گونه‌ای که منافع ملی و حاکمیت کشور در برابر هرگونه تهدید یا تخلف فراملی تضمین شود. اما در نهایت به نظر می رسد، آنچه در دستور کار مجلس قرار دارد، فراتر از یک لایحه ساده است؛ این یک نقشه راه برای حضور مقتدرانه ایران در آبراهی خود است، از مدیریت محیط زیست و خدمات دریانوردی گرفته تا تمبین پروتکل‌های عبور در زمان جنگ، همه و همه در این طرح گنجانده شده تا تنگه هرمز به شکلی پایدار و هوشمند، در خدمت منافع ملت ایران درآید.

Mojgan.bidaki1a@gmail.com

مهاجرانی: اصلاحات حوزه بنزین نیازمند گفت‌وگوی شفاف با مردم است

نرخ بنزین سهمیه‌ای تغییر ندارد

مهاجرانی گفت:دربنزین‌سهمیه‌ای‌تغییرقیمت نداریم؛ اگر درباره بنزین تغییرسهمیه‌ای تصمیمی باشد اطلاع‌رسانی می‌شود.

به گزارش زمان به نقل ازتسنیم، فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت، در نشست خبری خود با خبرنگاران با قدردانی از حضور مردم در مراسم وداع و تشییع رهبر شهید انقلاب، از تلاش رسانه‌ها برای پوشش این مراسم تشکر کرد و گفت: مردم با حضور گسترده خود، وداعی عاشقانه با «رهبر شهید عزت و اقتدار ایران» رقم زدند. مهاجرانی با بیان اینکه پیاده‌روی اربعین ایتکاری ارزشمند برای همگرایی شیعیان و مسلمانان جهان است افزود: علاوه بر مسلمانان، هر ساله شمار زیادی از تیرمسلمانان نیز در این رویداد حضور پیدا می‌کنند و ۲۲ دستگاه عضو ستاد مرکزی اربعین برای خدمت‌رسانی به زائران در حال فعالیت هستند. سخنگوی دولت با اشاره به اینکه امسال نخستین اربعینی است که رهبر شهید انقلاب میان مردم حضور ندارند،اظهار کرد: آرزوی همیشگی ایشان برای حضور در پیاده‌روی اربعین، با شهادت به گونه‌ای دیگر محقق شد.وی همچنین درگذشت زنده‌یاد اکبر عبدی و محمد یاراحمدی را به خانواده‌های آنان، جامعه هنری و مردم ایران تسلیت گفت و این فقدان را ضایعه‌ای برای فرهنگ و هنر کشور دانست. مهاجرانی ثبت جهانی قلعه الموت را خبری مهم در حوزه فرهنگ و تمدن توصیف کرد و از تلاش وزارت میراث فرهنگی، جامعه علمی، فعالان مدنی و مردم منطقه برای تحقق این دستاورد قدردانی کرد. سخنگوی دولت در ادامه به سفر خود به استان‌های جنوبی کشور اشاره کرد و گفت: این سفر پس از آسیب دیدن بیمارستان شهید بقایی اهواز و با تصمیم رئیس‌جمهور و ممانون اول رئیس‌جمهور انجام شد. وی با اشاره به بازدید از بخش آنکولوژی بیمارستان شهید بقایی اهواز، از روحیه کودکان مبتلا به سرطان که در جریان حملات آسیب دیده بودند، تمجید کرد و گفت استقامت این کودکان ستودنی بود.مهاجرانی همچنین از دیدار با خانواده‌های شهدا، بازدید از مراکز آسیب‌دیده، مجتمع‌های پتروشیمی، بندر امام خمینی(ره) و رواد ترخیص کالاهای اساسی خبر داد و از کارگران تخلیه بار کشتی‌ها که به‌گفته وی نقش مهمی در امنیت تغذایی کشور دارند، قدردانی کرد. وی درباره بازدید از فرودگاه بوشهر اظهار کرد: هواپیمای نوبی که برای خدمت‌رسانی به مردم خریداری شده بود، بر اثر اصابت مستقیم موشک به‌طور کامل از بین رفته است. مهاجرانی راجع به دیدارهای خود با خانواده‌های شهدا، میادان، آسیب‌دیدگان و مردم استان‌های جنوبی گفت: مردم این مناطق باوجود خسارت‌های وارد‌شده، بر حفظ تمامیت ارضی کشور و ایستادگی در برابر دشمن تأکید داشتند. وی با یادآوری آسیب‌دیدن برج دیده‌بانی دریایی چابهار در جریان حملات، تصریح کرد: اگرچه این برج بر اثر اصابت ۱۱ موشک فرو ریخت، اما مردم ایران نه تسیرت و نه شرافت خود را از دست دادند و با خرد، تدبیر و استحکام از این شرایط نیز عبور خواهند کرد. سخنگوی دولت همچنین از نیروهای مسلح، مرزبانان، دریابانان و سربازانی که در شرایط سخت آبوهوایی از امنیت کشور پاسداری می‌کنند، قدردانی کرد و گفت همه آنان کنار مردم پای کار ایران ایستاده‌اند. وی با اشاره به آسیب دیدن برخی بوم‌گردی‌ها، صنایع دستی و کسب‌وکارهای محلی در مناطق جنوبی، تأکید کرد: بازدید میدانی از این مناطق، اراده مسئولان برای خدمت‌رسانی را مستحکم‌تر می‌کند. سخنگوی دولت درباره برنامه دولت برای مدیریت مصرف سوخت و احتمال تغییر قیمت بنزین برای سهمیه‌ای سوم، گفت: دولت روزانه معادل هشت میلیون بشکه نفت را به فرآورده‌های سوختی تبدیل می‌کند و به‌عنوان بزرگ‌ترین دستگاه سیاست‌گذار، موظف است برای مدیریت این منابع برنامه‌ریزی داشته باشد. وی با بیان اینکه دولت حق ندارد منابع نسل‌های آینده را به آلودگی و بیماری تبدیل کند، افزود: برنامه اصلاح نظام توزیع و مصرف سوخت از قبل در دستور کار دولت قرار داشته. بر همین اساس، در آذرماه هزینه استفاده از بنزین با کارت جایگاه به پنج هزار تومان افزایش یافت.سخنگوی دولت ادامه داد: در ایام جنگ نیز سهمیه دوم بنزین که پیش از آن ۱۰۰ لیتر بود، ابتدا به ۷۰ لیتر و اکنون به ۵۰ لیتر کاهش یافته است.این سهمیه ۵لیتری همچنان با نرخ سه هزار تومان عرضه می‌شود و مصرف مازاد بر آن با قیمت کارت جایگاه محاسبه خواهد شد. مهاجرانی با تأکید بر اینکه هنوز هیچ تصمیم نهایی درباره قیمت بنزین جایگاهی اتخاذ نشده است، اظهار کرد: هر زمان این تصمیم نهایی شود، بحصورت رسمی اطلاع‌رسانی خواهد شد. وی در مورد آسیب‌های وارد‌شده به زیرساخت‌های انرژی در جریان جنگ، گفت: بخشی از ظرفیت تولید کشور از جمله در ماهشهر آسیب دیده است و هدف دشمن نیز کاهش توان تولیدی کشور بود. سخنگوی دولت اضافه کرد: با وجود این آسیب‌ها، روزانه ۱۰۰ میلیون لیتر بنزین در کشور تولید می‌شود و این میزان بدون تردید در اختیار مردم قرار خواهد گرفت. اما برای تأمین بنزین وارداتی باید از اختصاص یابد؛ انرژی که می‌تواند صرف تأمین کالاهای اساسی، دارو و مواد اولیه تولید شود. مهاجرانی تصریح کرد: هر زمان دولت با مردم صریح، شفاف و مستدل سخن گفته است، مردم نیز همراهی کرده‌اند و این نشان‌دهنده درک و شعور بالای جامعه است. وی در ادامه تأکید کرد: در بنزین سهمیه‌ای هیچ تغییر قیمتی نخواهیم داشت، اما اگر درباره بنزین تغیرسهمیه‌ای تصمیمی اتخاذ شود، بحصورت رسمی اعلام خواهد شد. آنچه تاکنون اجرا شده، صرفاً کاهش سهمیه دوم از ۷۰ لیتر به ۵۰ لیتر به‌دلیل شرایط پس از جنگ و آسیب‌های وارد‌شده است. سخنگوی دولت با اشاره به اقدامات دولت برای بهینه‌سازی مصرف سوخت گفت: دوگانه‌سوز کردن خودروها بحصورت جدی در دستور کار دولت قرار دارد. همچنین حدود ۳ میلیون دلار در حوزه سی‌ان‌جی (CNG) سرمایه‌گذاری شده است. توسعه ایستگاه‌های ال‌پی‌جی (LPG) از دیگر اقداماتی است که صورت گرفته است. مهاجرانی ادامه داد: دوگانه‌سوز کردن رایگان خودروها، تسریع اسقاط ناوگان فرسوده و هشدار رئیس‌جمهور که به خودروسازان در مورد تولید خودروهای پرمصرف دادند، از دیگر اقداماتی است که صورت گرفته است. وی در پاسخ به پرسشی درباره اینکه دولت چه‌برنامه‌ای برای تضمین خدمات اینترنتی دارد اظهار کرد: موضوع تضمین سایبری و پایداری زیرساخت جزء برنامه‌های جدی دولت است. برای تقویت شبکه ملی اطلاعات نیاز به زیرساخت‌هایی داریم که به‌معنی جدا شدن از اینترنت ملی از بین‌المللی نیست. در ستاد راهبری فضای مجازی در این امر تأکید شد که شبکه ملی اطلاعات به‌درستی تکمیل شود تا بتوانیم بیشترین خدمت‌رسانی را داشته باشیم. در جلسه دولت این امر مطرح شد و با دستور رئیس‌جمهور جمع‌بندی حاصل شد تا هر گونه انسداد و تعلیق و ممنوعیت فعالیت سکوها و کسب‌وکارهای دیجیتال پس از اخذ نظر ستاد راهبری فضای مجازی و دستور رئیس‌جمهور قابل اجرا باشد.

ایران در مذاکرات طرح آمریکا را به دلیل درخواست‌های افراطی رد کرد

معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه گفت: مذاکرات در اسلام‌آباد آغاز شد و طرف آمریکایی طرحی ارائه کرد که درخواست‌های افراطی در آن منعکس شده بود که هیئت ایرانی این طرح را به صراحت رد کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، کاظم قریب‌آبادی، معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه در همایش حقوقدانان جان فند، با اشاره به روند مذاکرات اخیر، گفت: مذاکرات در اسلام‌آباد آغاز شد و طرف آمریکایی طرحی ارائه کرد که درخواست‌های افراطی در آن منعکس شده بود. هیئت ایرانی این طرح را به صراحت رد کرد. وی ادامه داد: طرف آمریکایی اعلام کرد که در صورت رد این طرح، مذاکرات شکست‌خورده تلقی می‌شود و آن‌ها بازخواهند گشت. در نهایت نیز همین اتفاق رخ داد و هیئت آمریکایی مذاکرات را ترک کرد. قریب‌آبادی تأکید کرد: از سوی هیئت ایرانی هیچ‌گونه اصرار یا التماسی برای ادامه مذاکرات صورت نگرفت و این رویکرد، نمونه‌ای از دیپلماسی عزتمندانه جمهوری اسلامی ایران است. معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه همچنین با اشاره به تحولات مربوط به تنگه هرمز، گفت: پس از آنکه جمهوری اسلامی ایران در جنایات آمریکا و حنود بیش از دو هفته پیش، باز دیگر تنگه هرمز را بست، گفتگوهایی در عمان برگزار شد. وی گفت: قریب‌آبادی تأکید کرد: از سوی هیئت ایرانی هیچ‌گونه اصرار یا التماسی برای ادامه مذاکرات صورت نگرفت و این رویکرد، نمونه‌ای نتیجه، همچنان باز بماند و پس از آن بسته شود. اما هیئت ایرانی این پیشنهاد را نپذیرفت. قریب‌آبادی تصریح کرد: ما بصراحت اعلام کردیم که نتیجه مذاکرات هرچه باشد، سیاست اصولی جمهوری اسلامی ایران از ابتدای جنگ مشخص بوده است و این‌گونه طرح‌ها مورد پذیرش قرار نخواهد گرفت. پس از آن نیز سیاست تداوم انسداد تنگه هرمز و اعمال دور شدید دریایی ادامه یافت که این نیز جلوه‌ای از دیپلماسی جمهوری اسلامی ایران است.

اقدام به محاصره ایران به منزله توسعه جنگ است

قرارگاه مرکزی حضرت خاتم‌الانبیا هشدار داد: اقدام آمریکا به منزله توسعه جنگ است و نیروهای مسلح هرگونه تهدید و شرارت ارتش تروریست آن کشور را بی‌پاسخ نمی‌گذارند و با آن برخورد خواهند کرد.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، متن هشدار قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا بدین شرح است: آمریکا در تداوم شرارت و ناامنی در منطقه و به دنبال اجرای محاصره تیرقانونی دریایی ایران، طی چند روز گذشته اقدام به تهدید شناورها و کشتی های تجاری و تفتکش ایران در آبهای ساحلی و سرزمینی کشور ما نموده است. هشدار می‌دهیم این اقدام آمریکا به منزله توسعه جنگ در منطقه تلقی می‌گردد و همان‌طور که نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در میدان عمل ثابت نمودند، هرگونه تهدید و شرارت ارتش تروریست آن کشور را بی‌پاسخ نمی‌گذارند و با آن برخورد خواهند کرد.

یادداشت

بدون ثبات و پیش‌بینی‌پذیری، اصلاحات به نتیجه نمی‌رسند

ولی‌الله سیف

در دو یادداشت گذشته گفته شد که مسئله اصلی اقتصاد ایران، کمبود برنامه‌های اصلاحی نیست بلکه اصف در حکمرانی اصلاحات است. همچنین تأکید شد که اصلاحات اقتصادی، پیش از هر اقدام اجرایی، به اجماع میان ارکان تصمیم‌گیری نهادهای کارشناسی و جامعه نیازمندند. اما اگر فرض کنیم چنین اجماعی شرنسکل گرفته باشد، آیا موفقیت اصلاحات تضمین خواهد شد؟ تجربه اقتصاد ایران و بسیاری از کشورها نشان می‌دهد که پاسخ این پرسش منفی است. اصلاحات اقتصادی تنها زمانی به نتیجه می‌رسند که در محیطی با ثبات، قابل پیش‌بینی و مبتنی بر قواعد پایدار اجرا شوند. در اقتصادی که سیاست‌ها به طور مداوم تغییر می‌کنند، مقررات دائماً دستخوش بازنگری هستند و فعالان اقتصادی نمی‌توانند آینده را با اطمینان نسبی پیش‌بینی کنند، حتی بهترین برنامه‌های اصلاحی نیز با شکوای رو به رو خواهند شد؛ ثبات و پیش‌بینی‌پذیری، یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های هر اقتصاد است؛ سرمایه‌ای که در آمارهای رسمی دیده نمی‌شود، اما نبود آن آثار خود را در همه بخش‌های اقتصاد نشان می‌دهد. سرمایه‌گذار، تولیدکننده، صادرکننده، بانک، خانوار و حتی خود دولت، همگی تصمیم‌های خود را بر اساس انتظاراتی که از آینده دارند تنظیم می‌کنند. هر اندازه این انتظارات باثبات‌تر باشد، افق تصمیم‌گیری نیز بلندتر خواهد شد. برعکس، هنگامی که آینده نامطمئن باشد، رفتار اقتصادی نیز کوتاه‌مدت می‌شود. سرمایه‌گذاری‌های مواد جای خود را به فعالیت‌های زودبازده یا سفته‌بازانه می‌دهند، بنگاه‌ها اجرای طرح‌های توسعه‌ای خودداری می‌کنند، خانوارها برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به بازارهای غیرمولد روی می‌آورند و هزینه تأمین مالی افزایش می‌یابد. به همین دلیل است که اقتصاددان، ثبات را نه یک هدف فرعی، بلکه یکی از پیش شرط‌های رشد اقتصادی پایدار می‌دانند. تجربه اقتصاد ایران طی دهه‌های گذشته نشان می‌دهد که بی‌ثباتی، به یکی از ویژگی‌های مزمن فضای کسب و کار تبدیل شده است. تغییرات مکرر مقررات، نوسانات شدید متغیرهای کلان، تغییر جهت سیاست‌ها، تصمیم‌های مقطعی و بعضاً متناقض و نبود افق روشن برای فعالان اقتصادی، محیطی ایجاد کرده است که در آن برنامه‌ریزی بلندمدت با دشواری فراوان همراه است. در چنین فضایی، حتی سیاست‌های درست نیز هنگامی که نتایج مورد انتظار را به همراه نداشته باشند، با اجرای موفق آنها نیازمند اعتماد و اطمینان فعالان اقتصادی است. یکی از مهم‌ترین تفاوت‌های اقتصادهای موفق با اقتصادهای گرفتار بی‌ثباتی، در همین نکته نهفته است. در اقتصادهای موفق، فعال اقتصادی بیش از آنکه نگران تغییر ناگهانی قواعد باشی باشد بر افزایش بهره‌وری، نوآوری و رقابت تمرکز می‌کند. اما در اقتصادهای بی‌ثبات، بخش قابل توجهی از انرژی و منابع بنگاه‌ها صرف سازگاری با تغییرات پیش‌بینی‌نشده و مدیریت ریسک‌های ناشی از سیاست‌گذاری‌های مقطعی می‌شود. بنابراین، هزینه بی‌ثباتی تنها به افزایش تورم یا نوسان نرخ ارز محدود نمی‌شود بلکه کاهش سرمایه‌گذاری، افت بهره‌وری، مهاجرت سرمایه، کاهش انگیزه کارآفرینی و تضعیف اعتماد عمومی نیز پیامدهای آن است. این متغیر، شاید بتوان گفت که مهم‌ترین وظیفه نظام حکمرانی اقتصادی، ایجاد محیطی باشد که فعالان اقتصادی بتوانند با اطمینان نسبی بیشتری برای آینده تصمیم بگیرند. این اطمینان، بیش از هر چیز، به ثبات در سیاست‌گذاری، پایبندی به قواعد اعلام‌شده و پرهیز از تصمیم‌های ناگهانی وابسته است. اما پرسش اساسی این است که معنای این بی‌ثباتی چیست؟ آیا بی‌ثباتی صرفاً نتیجه شوک‌های بیرونی و تحولات بین‌المللی است، یا بخشی از آن به ساختار تصمیم‌گیری و حکمرانی اقتصادی در داخل کشور بازمی‌گردد؟ به باور نگارنده، اگرچه عوامل بیرونی بی‌تردید بر اقتصاد ایران اثرگذار بوده‌اند، اما بخش مهمی از بی‌ثباتی‌های مزمن اقتصاد ایران، ریشه در نحوه حکمرانی اقتصادی دارد؛ زمانی که سیاست‌های مالی، پولی، ارزی و تجاری در چارچوب یک راهبرد مشترک و بلندمدت هماهنگ نباشند، بی‌ثباتی به پدیده‌ای دائمی تبدیل می‌شود. از همین رو، برای دستیابی به رشد پایدار، صرف تدوین برنامه‌های اصلاحی کافی نیست؛ بلکه باید نهادهایی ایجاد شوند که ثبات قواعد، پایداری را تضمین کنند و اجازه دهند تغییر نوبت‌ها، مدیران یا شرایط کوتاه‌مدت مسیر اصلی سیاست‌های اقتصادی را دستخوش تغییرات مکرر کمتر یکی از مهم‌ترین وظایف ایجاد این بی‌ثباتی، سلطه سیاست‌های مالی بر سیاست پولی، تضعیف استقلال نهادهای اقتصادی و غلبه تصمیم‌های کوتاه‌مدت بر ملاحظات بلندمدت است. عواملی که اگر اصلاح نشوند، دستیابی به پیش‌بینی‌پذیری و رشد پایدار دشوار خواهد بود. با این فرض که پیش‌بینی‌پذیری یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های هر اقتصاد است، باید پرسید این سرمایه چگونه ایجاد می‌شود و چرا در برخی اقتصادها پایدار می‌ماند اما در برخی دیگر به سرعت از میان می‌رود؟ پاسخ این پرسش را باید در کیفیت نهادهای اقتصادی و نحوه حکمرانی آنها جست و جو کرد. ثبات اقتصادی تنها به معنای پایین بودن نرخ تورم یا کاهش نوسانات بازار ارز نیست. ثبات یعنی فعال اقتصادی بتواند با اطمینان نسبی قواعد بازی را برای چند سال آینده پیش‌بینی کند؛ سیاست‌گذار بداند که تصمیم امروز او، فردا با تغییر ناگهانی سیاست‌ها بی‌اثر نخواهد شد؛ تولیدکننده بتواند برنامه توسعه خود را بر پایه مقرراتی نسبتاً پایدار تنظیم کند و خانوار نیز بداند که پس‌انداز خود، در ارزش دارایی‌های خود اطمینان بیشتری داشته باشد. رسیدن به چنین شرایطی، مستلزم وجود نهادهایی است که بتوانند ثبات سیاست‌ها را صیانت کنند. یکی از مهم‌ترین این نهادها، بانک مرکزی است. تجربه جهانی نشان می‌دهد، هرگاه سیاست پولی، به وظیفه اصلی خود، یعنی حفظ ارزش پول ملی، کنترل تورم و تأمین ثبات مالی پایبند، بوده و از فشارهای کوتاه‌مدت مالی مصون مانده، اقتصادها ثبات بیشتری برخوردار شده‌اند. در مقابل، هرگاه سیاست پولی به ابزاری برای جبران کسری بودجه دولت یا تأمین مالی هزینه‌های جاری تبدیل شده، نتیجه آن معمولاً افزایش تورم، کاهش اعتماد عمومی و تشدید نااطمینانی بوده است. در اقتصاد ایران نیز یکی از چالش‌های مزمن، سلطه مالی دولت بر سیاست پولی بوده است. هنگامی که نارنجی‌های بودجه‌ای، به طور مستقیم یا غیرمستقیم، بر تصمیم‌های پولی اثر می‌گذارند، بانک مرکزی استقلال حرفه‌ای خود را از دست می‌دهد. در چنین شرایطی، اولویت حفظ ثبات قیمت‌ها به تدریج جای خود را به اقتضاءهای کوتاه‌مدت تأمین مالی می‌دهد؛ پیامد این وضعیت، صرفاً افزایش نرخ تورم نیست، مهم‌تر از آن، شکل‌گیری انتظارات تورمی و کاهش اعتماد فعالان اقتصادی است. هنگامی که مردم و بنگاه‌ها انتظار کنند سیاست‌های پولی تابع نیازهای مالی دولت است، رفتار خود را بر اساس این انتظار تنظیم می‌کنند؛ سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت کاهش می‌یابد، تقاضا برای دارایی‌های غیرمولد افزایش پیدا می‌کند و افق تصمیم‌گیری اقتصادی کوتاه‌تر می‌شود؛ این افق استقلال سیاست پولی، هرچند ضروری است، به‌تنهایی کافی نیست. اگر دولت الزامات مالی لازم برخوردار نباشد، اگر بودجه‌های سالانه بر پایه منابع پایدار تنظیم شوند، یا اگر نارنجی‌های مالی به آینده منتقل شوند، فشار بر سیاست پولی دوباره بازخواهد گشت. از همین رو، تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که تلاش‌ها برای دارایی‌های غیرمولد، افزایش پیدا می‌کند و افق تصمیم‌گیری اقتصادی کوتاه‌تر می‌شود؛ با این حال استقلال سیاست پولی، هرچند ضروری است، به‌تنهایی کافی نیست. اگر دولت الزامات مالی لازم برخوردار نباشد، اگر بودجه‌های سالانه بر پایه منابع پایدار تنظیم شوند، یا اگر نارنجی‌های مالی به آینده منتقل شوند، فشار بر سیاست پولی دوباره بازخواهد گشت. از همین رو، تجربه کشورهای موفق نشان می‌دهد که تلاش‌ها برای دارایی‌های غیرمولد، افزایش پیدا می‌کند و افق تصمیم‌گیری اقتصادی کوتاه‌تر می‌شود؛ این افق